

Projekt WASTEWISE

Anbefalinger

udarbejdet af:
AAEL & CoPE

WASTEWISE

Introduktion

Baseret på Den sammenlignende analyse af affaldshåndteringssystemer i Slovakiet og Sicilien: udfordringer, tilgange og implementering af EU-politikker ([link](#)), udført inden for rammerne af Erasmus+ KA210-VET-projektet Waste Wise: Enhancing Governance for Sustainable Waste Management (Nr. 2024-2-SK01-KA210-VET-000260945), har partnerorganisationerne formuleret en række anbefalinger for at forbedre effektiviteten, bæredygtigheden og styringen af affaldshåndteringssystemerne i de deltagende regioner.

Den sammenlignende undersøgelse omfattede en vurdering, baseret på spørgeskemaer, af adfærd og viden hos administrative medarbejdere og repræsentanter involveret i implementeringen af national og europæisk affaldslovgivning. Resultaterne viser, at selvom bevidstheden om miljømål generelt er høj, er forståelsen af specifikke lovgivningsrammer og praktisk anvendelse stadig begrænset. Denne konstatering ligger til grund for mange af de nedenstående anbefalinger, især dem, der vedrører forbedring af governance, administrativ kapacitet og faglig uddannelse.

Styrkelse af governance, koordinering og politisk sammenhæng

En effektiv affaldshåndtering kræver sammenhængende governance på alle administrative niveauer. I Slovakiet er ansvarsområderne relativt centraliserede, hvilket medfører ujævn ydeevne mellem kommunerne. I Sicilien hindrer fragmenteret governance og incoherent koordinering mellem regionale og lokale organer ofte gennemførelsen af EU's affaldsmål. Resultaterne af undersøgelsen bekræfter, at mange lokale og regionale embedsmænd ikke har en klar forståelse af deres kompetencer og forpligtelser i henhold til EU- og national lovgivning om affald, hvilket bidrager til forsinkelser i planlægning, rapportering og håndhævelse af reglerne. For at imødegå disse udfordringer bør begge regioner implementere en integreret governance-model i overensstemmelse med EU's rammedirektiv om affald (Direktiv 2008/98/EF, ændret af Direktiv (EU) 2018/851).

Etablering af tværinstitutionelle koordineringsplatforme og et regionalt affaldsobservatorium kunne forbedre kommunikation, overvågning og overholdelse. En sammenhængende uddannelse af offentlige embedsmænd bør supplere disse reformer og sikre, at de politiske mål effektivt omsættes til praksis.

Modernisere infrastrukturen og udvide behandlingskapaciteten

Overgangen til en cirkulær økonomi afhænger af tilgængeligheden af tilstrækkelig behandlingskapacitet og moderne infrastruktur. Begge regioner har mangler, som begrænser genanvendelsen og fastholder afhængigheden af lossepladser. Slovakiet bør fokusere på forbedring af indsamlingen i landområder og komposteringssystemer, mens Sicilien bør færdiggøre sit netværk af komposterings- og anaerobe fordøjelsesanstalt. EU-værktøjer som Kohesionsfonden, LIFE og PNRR bør anvendes strategisk for at nå EU-målet for lossepladser i 2035 (maksimalt 10 % af byaffaldet). Integrerede regionale investeringsplaner vil forbedre både bæredygtighed og politikernes sammenhæng.

Investere i uddannelse, bevidsthed og socialt engagement

Offentlig deltagelse forbliver en afgørende faktor for at nå EU's mål. Regeringer og kommuner bør intensivere miljøoplysningskampagner og integrere affaldskompetence (waste literacy) samt principperne for cirkulær økonomi i skolepensum og erhvervsuddannelse.

Lokale initiativer som Zero Waste-skoler, repair cafés og lokale belønningssystemer kan effektivt ændre adfærd og fremme borgernes engagement.

Forbedre håndtering af data, overvågning og gennemsigtighed

Præcise data er afgørende for god governance.

Slovaokiets ISOH-system og Italiens MUD/RENTRI bør blive interoperable og i overensstemmelse med EU-rapporteringsstandards.

Indførelsen af digitale sporingsværktøjer – såsom GIS-kortlægning af affald og indsamlingssystemer med QR-koder – vil forbedre gennemsigtigheden og hjælpe med at vurdere fremskridt mod EU-målene.

Fremme overgangen til cirkulær økonomi

Affaldshåndtering skal udvikle sig inden for en bredere ramme af cirkulær økonomi.

Den slovakiske Roadmap for Cirkulær Økonomi (2022) og Siciliens regionale affaldsplan (2024) bør implementeres gennem pilotprojekter inden for nøglesektorer (byggeri, madaffald, plast).

Deltagelse i EU-initiativer som Circular Cities and Regions Initiative (CCRI) kan fremskynde innovation og fremme interregional læring.

Indføre økonomiske incitament og værktøjer til at fremme forebyggelse og genbrug

Cirkulær økonomi kræver ikke kun genvinding, men også forebyggelse: reduktion, design, reparation og genbrug. I Italien fremhæver OECD-analysen potentialet i skattemæssige mekanismer hertil.

Fremme samarbejdsøkonomiske modeller, reparations- og genbrugscentre samt incitament til virksomheder, der anvender genanvendelige emballager eller returbeholdere. Husk altid det sociale og retfærdige aspekt: disse værktøjer skal være tilgængelige også for de mest sårbare borgere og minoritetssamfund.

Sikre territorial selvforsyning og udbredt infrastruktur, samtidig med at regionale forskelle reduceres.

I Slovakiet er der områder, hvor mere end 50 % af husholdningsaffaldet stadig ender på lossepladser, mens der i Italien fortsat er store forskelle mellem regionerne, både hvad angår kildesortering og anlægsinfrastruktur. Politikker bør fremme nationale og regionale planer, der sikrer tilstrækkelig infrastruktur med ensartede minimumsstandarder og undgår, at nogle områder bliver “usynlige” i affaldshåndteringskæden.

Bekæmpe ulovlige aktiviteter og ulovlig bortskaffelse af affald effektivt

I Italien er tilstedeværelsen af “ecomafiaen” i affaldshåndteringen velkendt, et fænomen, der underminerer hele kæden. I Slovakiet, ligesom i mange andre lande, er det nødvendigt at styrke kontrol, miljøinspektioner, gennemsigtighed og sanktioner for at forhindre ulovlig affaldsafledning, illegal affaldshandel og “usynliggørelse” af kritiske faser. På kommunikations- og identitetsniveau skal det understreges, at retten til et sundt miljø også er en social og retfærdighedsmæssig rettighed, ikke kun et “miljøspørgsmål”.

Udvikle kompetencer og fremme international udveksling.

Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen har vist et klart behov for styrkelse af kompetencer blandt offentlige tjenestemænd, især når det gælder forståelse og anvendelse af EU-lovgivningen om affald. Uddannelsesprogrammer bør derfor fokusere på fortolkning af lovgivningsrammer, datarapportering og koordinering mellem interessenter. Internationalt samarbejde gennem Erasmus+, Horizon Europe og Interreg bør udvides for at fremme peer-to-peer læring og overførsel af bedste praksis mellem regioner med lignende administrative og socioøkonomiske udfordringer.

Denne evidensbaserede tilgang sikrer, at reformerne ikke kun bliver effektivt designet, men også implementeret på en effektiv måde med bred institutionel opbakning.

Indføre intelligente økonomiske og lovgivningsmæssige instrumenter

Begge lande bør udvide Pay-As-You-Throw (PAYT) systemerne og øge lossepladsafgifterne for at fremme affaldsforebyggelse og genbrug. Styrkelsen af producentansvar (EPR) i overensstemmelse med direktiv (EU) 2018/852 vil opmuntre producenter til at integrere principperne for økodesign og genanvendelse.

Etablering af fonde til grøn omstilling kunne hjælpe små og mellemstore virksomheder med at anvende cirkulære modeller og stimulere innovation.

Konklusioner

For at nå målene i den europæiske Green Deal, handlingsplanen for cirkulær økonomi og Zero Pollution-strategien, skal både Slovakiet og Sicilien gå ud over formel overholdelse og anvende en integreret og vidensbaseret styring. Ved at styrke den administrative kapacitet, investere i infrastruktur, involvere borgerne og anvende principperne for cirkulær økonomi kan begge regioner blive modeller for bæredygtig affaldshåndtering og regionalt samarbejde inden for Den Europæiske Union.

 Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Flere spørgsmål?

✉ bohatova.zuzana@gmail.com

🌐 www.wastewise.sk

📷 Wastewise2025

*Kontakt
os!*

